

مؤلف برتر کشور و نویسنده فرهنگ عامیانه سیرجان»

مهری موید محسنی؛ بانویی که لهجه، سنت و معماری سیرجان را زنده نگاه داشت

مهدی طیبی

گزارش

و کاه‌گل کاری کرده‌اند. ورودی خانه یک درب چوبی بزرگ، یک طاق بلند و دو سکو دارد. وارد که می‌شوی از یک دالانی آراسته به نمایی از طرح گلیم سیرجان (اثر هنرمند جوان مصطفی خدمتی) و وسایل عتیقه به سمت حیاط می‌روی.

مطبخ، تالار و حوض فیروزه‌ای؛ یادکاری از گذشته

وسط حیاط یک حوض با کاشی‌های فیروزه‌ای قرار دارد. یک تالار با ستون‌های بلند و سقف‌های گنبدی آجری، گل سرسبد خانه هستند و اطراف حیاط سه اتاق: یکی نشیمن، یکی صندوقخانه و دیگری اتاقی برای وسایل حمام که دیوارش از سیمان سیاه است و تعدادی قفسه که از حمام کتوی سیرجان الهام گرفته‌اند. در این میان آنچه دلربایی می‌کند، مطبخ است با تنورهایی از جنس گل، دیگ، کُمو و جوقن.

خانه‌هایی که بی‌رحمانه فرو ریختند

به نقل از او، ساختمانی بود آخر خیابان انقلاب با یک در چوبی سبز و سر دری بسیار زیبا و دو سکو که جزو زیباترین و وسیع‌ترین خانه‌های سیرجان بود. همان خانه‌ای که رضا شاه در سفر کوتاهش به سیرجان در آن اقامت داشت و از طریق یک در به خانه صدرزاده وصل می‌شد. متأسفانه این خانه به دلیل طرح تعریض خیابان، بی‌رحمانه از بین رفت.

شک بر ویرانی شهرداری قدیمی

خاطره‌ای دیگر از این نابودی‌های بی‌رحمانه، تخریب ساختمان قدیمی شهرداری ست. ساختمانی که در سال ۱۳۱۳ توسط مرحوم جابری ساخته شده بود و شبانه توسط شهردار وقت فرو ریخت. یادش هست آن روز وقتی برای انجام کاری به دبیرستان زینب می‌رفته با دیدن آن صحنه کنار درخت ایستاده و با صدای بلند گریه کرده: «من آدمی نبودم که به راحتی اشکم سرا زیر شود اما این صحنه واقعا اسف‌بار بود.»

قصه‌ی حمام‌های تاریخی سیرجان

از حمام‌های قدیمی سیرجان مثل حمام سبزه‌علی و حمام معروف به حموم کتو می‌گوید که تا سال پنجاه ازشان استفاده می‌شد. حمام حاج سبزه‌علی تماماً از

بانویی ماندگار در فرهنگ سیرجان

سُنْجُو بُنْجُو (تحقیق) در معماری، آداب و رسوم و سنت‌های قدیمی سیرجان خصلت بارز مهری موید محسنی ست که او را به چهره‌ای ماندگار در سیرجان تبدیل کرده است. بانویی که در گفت و گو، لهجه و گویش سیرجانی را به زیبایی رعایت می‌کند و اصطلاح چُم و آله خاتمه حرف‌هایش است؛ وقتی برای چرای خیلی از کارهای اشتباه پاسخ نمی‌یابد.

از کودکی کنجکاو تا پژوهشگر فرهنگ عامیانه

متولد چله گرمای سال ۲۹ شمسی است و دومین فرزند یک خانواده اصیل و سنتی. می‌گوید از قدیم عاشق قدیم‌ها بوده و از همان کودکی کنجکاوانه همه گُت و سُم‌های خانه را برای اینکه سر در بیاورد چی کجاست و چرا، زیر و رو می‌کرده. او وقتی از قدیم حرف می‌زند برای هر خاطره‌ای که تعریف می‌کند با حافظه‌ای دقیق تاریخ می‌آورد و می‌تواند ساعت‌ها رسوم و باورها و معماری ساختمان‌ها را «ئی رو ئو» بکند و البته دلش بسوزد برای خانه‌های زیبایی که بنا به دلایل مختلف همچون نادیده انگاری مسئولان و کم‌کاری وراثت تخریب شده‌اند و حالا سیرجانی‌ها مجبورند برای دیدن سقف‌های گنبدی، طاق و طاقچه و دیوارهای خشتی و آجری راهی یزد و کرمان و کاشان و شوند.

نویسنده برتر و مؤلف «فرهنگ عامیانه سیرجان»

مهری موید محسنی برای تالیف دو کتاب فرهنگ عامیانه و گویش مردم سیرجان، عنوان مؤلف برتر کشور را دارد و چندی پیش با کتاب «اوسونه» دری جدید به سوی فرهنگ سیرجان باز کرد.

بازسازی خانه به سبک معماری قدیم

او چند سالی هست که بخشی از خانه‌اش را برای دل خودش به سبک و سیاق معماری قدیم و خانه‌های سنتی سیرجان درآورده است. مثل یک معمار زبردست به بناها ایده داده و آنها به زیبایی با آجر و خشت و گچ